

Motion till riksdagen

2004/05:Ub387

av Viviann Gerdin m.fl. (c, fp, kd, mp)

Konflikthantering i lärarutbildningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att högskoleförordningen tydligt skall ange att lärarstudenten för att få lärarexamen skall ha goda kunskaper i konstruktiv konflikthantering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att icke-våldslig konflikthantering skall ingå i skolans undervisning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av systematiska icke-våldsmetoder i klassrummen för att förebygga alla former av kränkande behandling med hjälp av konstruktiv konflikthantering.

Motivering

Att arbeta för fred och mänsklig säkerhet handlar om ett nytt sätt att tänka kring krig, konflikter och våld där demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet ingår. Det behövs insikter om attityder, värderingar och att destruktiva konflikter på alla nivåer - internationellt, lokalt och enskilt - kan förebyggas utan vapenmakt och våld.

Vi drabbas alla av våldet i världen. Vi har alla del i våldets kultur. Därför bör också alla bidra till att bygga fredens och icke-våldets kultur. FN:s generalförsamling har deklarerat åren 2001-2010 till *Det internationella årtiondet för en freds- och icke-våldskultur för världens barn*. Sedan november 1998 har Sverige ställt sig bakom tre FN-resolutioner om årtiondet som bland annat uppmanar alla medlemsländer "att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att försäkra sig om att fredens och icke-våldets praktik lärs ut på alla nivåer i respektive samhällen, inklusive utbildningsväsendet".

Enligt FN:s förklaring och handlingsprogram för årtiondet innehåller en freds- och icke-våldskultur värderingar och förhållningssätt "som grundas på frihet, rättvisa, demokrati, allas mänskliga rättigheter, tolerans, solidaritet" och en kultur där man "avvisar våld och lyckas förebygga konflikter genom att bearbeta deras orsaker och lösa problem genom dialog och förhandling". Våra barn bör därför ges en möjlighet att tidigt lära sig hantera konflikter på ett fredligt sätt så att skolan blir en plats präglad av icke-våld och fredlig konflikthantering. Högskoleförordningen ska därför tydligt ange att lärarstudenten för att få lärarexamen ska ha goda kunskaper i konflikthantering.

Skollagskommitténs betänkande (SOU 2002:121) föreslår att skolornas förebyggande arbete mot alla former av kränkande behandling stärks. Förebyggande arbete och en trygg skolmiljö kan uppnås genom en satsning på att icke-våldsmetoder både lärs ut och praktiseras vid konflikthantering i klassrummet, på skolgården, i skolans kontakter med föräldrarna samt med

det omgivande samhället. Genom att systematiskt lära ut och praktisera icke-våldslig konflikthantering minimeras riskerna för akuta situationer där disciplinära åtgärder vidtas. Systematiska icke-våldsmetoder i klassrummen är viktiga för att förebygga alla former av kränkande behandling. Detta måste ske med hjälp av konstruktiv konflikthantering.

Utbildningsutskottet har i tidigare motionssvar angående arbetet för en freds- och icke-våldskultur inom grundskolan hänvisat till skolans arbete med värdegrundsfrågor och att detta även ska inbegripa en arbetsmiljö som kännetecknas av icke-våld. En sådan utgångspunkt är mycket god, men då *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet*, Lpo 94, och *Läroplanen för det frivilliga skolväsendet*, Lpf 94, inte klart och tydligt nämner undervisning i icke-våldslig konflikthantering anser vi att den roll en sådan undervisning kan ha i skolans arbete med värdegrundsfrågor måste klargöras och stärkas.

Thomas Östros påpekade i ett svar på interpellation 2002/03:72 om våld i skolan: "Den nya lärarutbildningen kan även ge större möjligheter att öva på konflikthantering och sociala relationer, så att lärarna får en ökad beredskap inför konfliktsituationer." För att förverkliga intentionerna i skollagen och läroplanerna behöver lärare få bättre verktyg för och möjlighet att utveckla sina kunskaper när det gäller konflikthantering med hjälp av lärarutbildning och lärarfortbildning. Lärare måste dels kunna hantera konflikter på skolan, dels lära ut icke-våldslig konflikthantering till eleverna.

Det är viktigt att förebygga alla former av kränkande behandling med hjälp av konstruktiv konflikthantering.

Vid remissbehandlandet av Lärarutbildningskommitténs betänkande (prop. 1999/2000:31) framhölls att konflikthantering bör ges större utrymme i grundutbildningen för samtliga lärare. En enkätstudie av Lärarförbundet "Säg din mening" visade att 75 % av studenterna ansåg att lärarutbildningen inte alls eller lite förberedde dem för det kommande arbetet när det gäller att arbeta med konflikthantering. Dessutom har 19 lärarstudentkårer och Lärarförbundets centrala studerandekommitté undertecknat ett upprop för utökad, obligatorisk undervisning i konflikthantering och medling för alla pedagoger från förskolan till gymnasiet. Uppropet skickades till utbildningsminister Thomas Östros, Högskoleverket, Myndigheten för skolutveckling, Skolverket och ansvariga för lärarutbildningarna på de olika kursorterna i april 2003.

Stockholm den 1 oktober
2004

Viviann Gerdin (c)

Cecilia Wikström (fp)

Rosita Runegrund (kd)

Per Landgren (kd)

Mona Jönsson (mp)